

A KERTÉSZETI TERMESZTÉS HELYZETE ÉS FEJLESZTÉSE BARANYA MEGYÉBEN*

BARACS JÓZSEF

Baranya megyei Tanács Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Osztálya, Pécs

Baranya az ország területének 4,6%-át foglalja el, míg lakóinak száma az összlakosság 4,3%-a. Az ország déli fekvésű, aprófalvas megyéje vagyunk 316 községgel és 4 várossal. Városban él a népességnek több mint 50%-a és ez a tény meghatározó, hogy miért kell a megyében az eddigieknél intenzívebben foglalkozni a kertészeti ágazattal.

Természeti adottságunk — a hegyvidéki területek jelentős részét leszámítva — alkalmas arra, hogy intenzív kertészkedést folytassanak, illetőleg lényegében megoldják a fogyasztók ilyen irányú igényét, sőt néhány termékből exportra, vagy az ország másrészeibe is szállítsanak. A megye éghajlata — különösen kedvező koraiak termesztésére, az évi középhőmérséklet nagyobb az országosnál, az utolsó tavaszi fagyos nap korábban, míg a korai őszi fagy később érinti Baranyát, mint az ország északabbra fekvő megyéit.

Nálunk előbb tavaszodik és utóbb kezdődik a tél, ily módon a vegetációs időszak meghosszabbodik. Jégeső elég gyakori, az elmúlt évben több mint 200 milliós kárt fizetett az ÁB. Ezen a helyzeten minden bizonnyal sokat javítanak a siklói dombokon felállított jégelhárító rakéta egységek, ahonnét mintegy 40 km-es körzetben lehetőség lesz a jégveréstől menteni éppen a legértékesebb kertészeti területeinket.

A csapadék mennyiség megyénkben az országos átlag felett van, főleg a nyugati és északi részeken, bár a Zselicségben és Baranya csatorna vízgyűjtőjében ennek jelentős része a dombokról elfolyik.

A megyében megépült 40 tórendszer egyrészt tározza azt a vízmennyiséget amely egy nagyobb intenzitású csapadék esetében feleslegesen elfolyyna, másrészt lehetővé teszi az öntözéses gazdálkodás szélesebb körű elterjedését. Mintegy 7600 ha öntözésére meglévő gépkapacitás többségében már elévült, továbbá nem lehet dicsérettel említeni azok kihasználtságát sem. Az öntözésnek több mint 50%-a a kertészeti ágazatot érinti.

A megye talaja változatos: a dombvidéken lösz alapközetten agyagbemosódásos erdőtalajok, a Dráva- és a Duna mellékén öntés talajok, a megye nagy

*A Baranya megyei Akadémiai Kertészeti Napon elhangzott előadás. Pécs, 1975. június 4.

részen barna, vagy szürke erdei, jó vízbefogadóképességű 2—3% humusztartalmú mezősségi talajok a jellemzőek. Homok (főleg futó), vagy szikes talaj csak kevés található.

Mezőgazdasági művelés alatt álló területünk 325 ezer hektár. Jelenleg 69 tsz (ebből 16 kedvezőtlen adottságú) és 6 állami gazdaság működik. Az egy üzemre jutó terület meghaladja a 4000 és ezen belül 6 gazdaság a 10 000 hektárt.

A tsz-ek egy hektár mezőgazdasági területen 22 620 Ft, míg az állami gazdaságok 49 000 Ft termelési értéket állítottak elő. Ez magasabb, mint az országos átlag. A főbb terményekből: búza, kukorica, lucerna, burgonya az ország első hat megyéje között vagyunk és az állattenyésztés termékeiből adódó felvásárlás is mintegy 11%-kal nagyobb az országos arányoknál.

A kertészeti területrészesedésünk ugyanakkor nem éri el a lakosság részarányát. Jó néhány ezerre tehető továbbá azoknak a száma, akik más megyéből, mint ipari munkások járnak be naponta dolgozni, magyarázza az ellátási feszültséget a megyében előállított kertészeti termékek és a lakossági igények között. Ez az oka annak, hogy rendszeresen importálunk más megyékből zöldség, gyümölcsfélét, sőt még csemegeszőlőt is. Természetesen a fuvar költség növeli az árakat, ami több nagyváros piacához viszonyítva magasabb, így bizonyos társadalmi igazságtalanság is jelentkezik, mive a pécsi és a komlói fogyasztók drágábban tudják ugyanazt az árut megvásárolni.

Baranya megyében pedig a kertészeti növények termesztésének történelmi hagyományai vannak. A mecseki-, villány-siklói borvidék az ország határain túl is ismert. A mohácsi kelkáposztával, — a siklós-vidéki zöldborsóval —, az oldi korai burgonyával először jelennek meg a piacokon a baranyai termelők. Azonban a városiasodás (Pécs lakóinak száma megkétszereződött), az ellátatlan lakosság növekedése — még akkor is, ha a hétvégi kertek száma az utóbbi időben igen megsaporodott — néhány hagyományos zöldségtermő terület megszűnése miatt, az év jelentős részében a piacokon kereslet-kínálati feszültséget okoz.

A kertészeti növények területi arányai elmaradnak az országostól. Így pl. a szőlő részesedése a mezőgazdasági területből országosan 3,1 — nálunk 2,6%; a gyümölcsösből 2,4 — nálunk 1,2%; burgonyából az ország szántóterületéből 2,2 — nálunk 1,8%.

A lakossági ellátáson felül a megye termelői a közel 5000 vagon terméket előállító Szigetvári Konzervgyár alapanyagának mintegy 50%-át adják, jelentős mennyiséget szállítanak exportra és látják el az egyre növekvő idegenforgalmat.

Szőlőtermesztés

Baranyában a szőlőtermesztés hagyományai a római korig nyúlnak vissza. Ökológiai adottságaink különösen kedveznek termesztésének. A Mecsek déli oldalán, a villány-siklói dombok lejtőin történelmileg is elismert szőlőterülettel rendelkezünk és kialakulóban van egy új borvidék; a Mohács—Szederkény—Belvárdgyula enyhe lankáin. Az e területről kikerülő borok nemcsak az országos borversenyeken, de a Budapesten megtartott világversenyen is felhívták magukra a figyelmét a szakembereknek. Például a legutóbbi országos borversenyen a bolyi „Kossuth” tsz. öt bora lett aranyérmes, és nyerte el a termelősövetkezetek bora között a „Nagydíjat”.

Az elmúlt évszázad alatt Baranyában egyharmadára csökkent a szőlőterület.

1847-ben még 32 000 ha, 1922-ben 12 500 ha volt a szőlőterület, ma pedig 8420-ra csökkent, ami az országosnak 4%-a.

A szőlőterület 13%-a állami gazdaságok, 16%-a termelősövetkezetek és 71%-a háztáji, szakcsoport- és egyéb kistermelők kezelésében van.

Ez a szektormegoszlás egyben azt is magyarázza, hogy az ültetvényeknek alig egynegyede alkalmas gépi művelésre és még ma is területegységként a legtöbb kézi munkaerőt foglalkoztató ágazata a szőlő.

A szőlőfajták 51,9%-a fehér, 14,4%-a vörös, 3,7%-a csemege, míg 30%-a még mindig direkttermő.

A szőlőültetvények korszerinti megoszlása ugyancsak kedvezőtlen képet mutat: alig 1/3-a fiatalabb 25 évesnél és ezen belül 2% 5—10 éves. Ez az arány azonban utóbbi egy-két évben javuló tendenciájú, ugyanis a háztáji, — az üdülő — és hétvégi kertekben sok új szőlőt telepítettek és ezeknek többsége 1—2 éven belül termőre fordul.

Termésátlagunk valamivel magasabb az országosnál, (1974-ben 13%-kal). Az elmúlt 5 évben 41,3 q volt a megyei átlag hektáronként, vagyis 10 év alatt 34%-kal növekedett az átlagtermés. Megjegyzem, ezidő alatt a búza átlagtermése 136%-kal nőtt. Ezen belül az állami gazdaságoké 79 q, tsz-ek 42 q, míg a háztáji és egyéb termelőké 34 q/ha. Termelősövetkezetek új, már korszerű telepeinek termésátlaga az utóbbi években megközelítette a 60 q-át, de volt olyan üzem is, ahol a 100 q-át is meghaladta.

A helyzet reális értékeléséhez tartozik az is:

— Hogy megnövekedtek a telepítési költségek és az emúlt években csökkentett, sőt megszüntetett állami támogatás nem volt ösztönző a szőlő telepítésére. A legújabban biztosított mintegy 25—30%-os fix-támogatás mellett is nagyon alaposan és körültekintően kell tervezniök, majd a termesztés legkorszerűbb technológiáját alkalmazniök az üzemeknek, hogy az ágazat jövedelmező legyen.

— A termelési technológia üzemi szinten nem fejlődött kellően. Korszerű

ültetvényeknél — korszerűtlen technológiát alkalmaztak. Magas színvonalú biológiai- és technikai ismeretek és tapasztalatok hiánya a hagyományoshoz való ragaszkodás lelassította a korszerű technika bevezetésének a lehetőségét.

— Gyakran nem a talajvizsgálatok alapján kiszámított műtrágyázást alkalmazták, a telepítések előtt a nagy adagú NPK feltöltés elmaradt.

— A fajtakérdésben nem volt kialakult nagyüzemi álláspont.

— Bár fejlődés volt a növényvédelem vonatkozásában, Növényvédő Állomásunk értékelése szerint az elkésett, vagy nem megfelelő védekezés miatt a megmentett értéknek mintegy harmadát kitevő károsodás is jelentkezett. (Nem az elmúlt év rendkívül csapadékos időjárás okozta károokra gondolok.)

A megyében van olyan törekvés, hogy a régi szőlőtelepeinket korszerűsítsük, legalább 1 000 hektáron nagyüzemi új telepítést is tervezünk végrehajtani. Ezen kívül támogatjuk a háztáji és egyéb kistermelői törekvéseket, amelyek egyrészt az öreg, vagy direkttermő területek felújítását célozzák, másrészt a kisparcellák gépesítését és korszerűbb növényvédelmét igyekeznek megoldani, — elsősorban szakcsoportokon, vagy egyszerű társulásokon belül.

Nagyüzemi szőlőterületeinket elsősorban a Siklós-villányi borvidéken többségében vörös bort adó fajtákkal és a mecseki borvidéken — Hosszúhetény térségében javasoljuk kialakítani. Továbbá a legnagyobb lehetőséget a nagyüzemi szőlő továbbfejlesztésére a már említett Dunaszekcső—Mohács—Szederkény—Belvárdgyula térségében látjuk. E borvidék 150—200 m magasságban, 50% déli, 30% DK—DNY-i fekvéssel élvezi a Duna mikroklímát alakító hatását is. A 25 km hosszú dombvonulaton mintegy 1000 hektár nagyüzemi szőlő kialakítható. Erről a területről említik a hagyományok, hogy a XIII—XIV. században Máriakémetden—Babarcon a Pécsváradi apátság tulajdonában levő borok minőségüket tekintve, versenyre keltek a tokaji borokkal. Ennek fokozására 12 000 ökrös szekér tokaji földet is hoztattak a babarcai területre.

Ezúton kérem az MTA Kertészeti Bizottságát, támogassa törekvéseinket és kerüljön „Mohácsi borvidék”-ként ez a terület elismerésre.

Az intenzív szőlőtermesztés megköveteli a lehető legmagasabb fokú gépesítést. 1975-ben a nagyüzemeink zömében a növényvédelmet már helikopterrel végezték. Szőlőszüretelő kombájnok és a hajtáscsonkázó gép megjelenésével a szőlőtermesztés legnagyobb kézi munkát igénylő feladatai gépesíthetők.

Ennek alapján kerül napirendre a szőlőtermesztési rendszer kialakításának szükségessége. Ennek első lépéseként a megyében 9 üzem kooperációjával 572 ha területtel megalakult a szőlő helikopteres növényvédelmének társulása, a Villány-siklói Állami Gazdaság gesztorságában. A társulás a növényvédelmet 6 napos fordulóval garantálja.

Határozottabb támogatás szükséges továbbá a kisüzemek és háztáji gazdaságok gépesítésére, mivel nagyarányú telepítés kezdődött ebben a szektorban, s maradéktalanul ki kellett elégíteniök megfelelő választékkal oltványigényüket is. Céltudatos, felvilágosító munka szükséges ahhoz is, hogy az egyéni

gazdák elsősorban a jó termő szőlőfajtákat telepítsenek, ami területi adottságaiknak legjobban megfelel.

Javasoljuk, hogy minél több szakcsoportot alakítsanak, így könnyebben, szervezettebben lehet megoldani az oltványbeszerzést, növényvédelmet, és a gépesítést is. Az elmúlt évben már 20 szőlő- és gyümölcsstermesztő szakcsoport működött megyénkben 2 223 taggal (ipari munkásokból, mg. dolgozókból, alkalmazottakból, valamint nyugdíjasokból) és mintegy 22 ezer hl. bort adtak át a felvásárló kereskedelemnek, ebből 10 000 hl-rel részesedett a villányi és siklói szakcsoport.

A nagyüzemi — iparszerű — szőlőtermesztés sikere a technológiai fegyelem betartása mellett, nagymértékben a fajtától függ. Perspektivikus fajtáknak azokat tartjuk, amelyek gépi művelésre alkalmasak, korán érnek, nagy mennyiségű és jó minőségű termésre képesek, ellenálló képességük az átlagosnál nagyobb.

A programjuk megvalósításához kevésnek bizonyul a jelenleg meglévő oltványt előállító telep termelése. Ilyen irányú fejlesztést is feladatunknak tekintjük.

Gyümölcsstermesztés

Baranya megyében a gyümölcsstermesztésnek nincsen olyan hagyománya mint a szőlőnek, azonban őszibarackból, szilvából, meggyből a megyei ellátáson túl jelentős külmegeyei, sőt exportszállítást is teljesíthetünk. A mecseki őszibarackstermesztés 100 éves múltra tekint vissza és ma már átlépte a hagyományos termelés szűkebb körzetét: Pécs város határát és Baranya megye kedvezőbb adottságú területein kiterjedt ültetvényeket alkot. Baranya, az ország korai őszibaracktermésének 6%-át adja és az állami gazdaságok korszerű ültetvényeinek területi átlaga harmadik helyet foglalja el a gazdaságok megyei átlagai között (84,2 q/ha — országos 65,2 q/ha).

Almát csupán 1—1 tsz és állami gazdaság termel, de nincs nagyobb területű egyéb gyümölcsös sem. Mindig behozatalra szorultunk almából, körtéből, kajszibarackból. Megyénk egyetlen 30 ha-os szelídgesztenyése természetvédelmi terület. A klimatikus viszonyaink kedveznek a bogycsücsök — elsősorban szamóca, de a málna, feketeteribizke termesztésének is. Az összefüggő gyümölcsösök 36%-a állami gazdaságokban — 27% termelőszövetkezeti — és 37% háztáji- és házi kertekben van.

Nagyüzemeinkben azonban az utóbbi években csökkenő tendencia a jellemző. Egyrészt a szakszerűtlen telepítések, majd az ápolások elmulasztása miatt igen sok volt a kipusztulás, de szükségessé vált — elsősorban őszibarackból — a fajta rekonstrukció mielőbbi végrehajtása is.

Ezzel szemben öröndetes az az élénkség, ami a házi kerttulajdonosok telepítési kedvét jellemzi. Annyira megnövekedett az oltványigény az utóbbi 1—2 évben, hogy sem fajtaválasztékban, sem mennyiségben nem tudták

megyén belül kielégíteni a meglevő 35 ha-os gyümölcsfaiskola területéről a keresletet.

Baranya gyümölcsből mindig importáló megye volt, (őszibarack, szilvát kivéve) a közeljövőben sem lehet e vonatkozásban lényeges változásra számítani. Annál inkább elő kell segíteni a házi- és háztáji kertek gyümölcstelepítési igényének kielégítését, azoknak megfelelő gépekkel, növényvédőszerrel való ellátását. Dícsérendő az a törekvés, ami az ÁFÉSZ-ek részéről a szakcsoportok szervezésében, oltványanyag, növényvédőgépek beszerzésében megnyilvánul. Szakcsoportoktól a kereskedelem az elmúlt évben mintegy 200 vagon gyümölcsöt vásárolt fel.

Követésre méltó a szigetvári járási ÁFÉSZ-eknek az a kezdeményezése hogy a konzervgyárral szerződést kötöttek 5 évre, évi 5000 meggyfacemete kihelyezésére. A csemete ellenértékének 50%-át a konzervgyár, 25%-át az ÁFÉSZ és 25%-át a kistermelők térítik, és a termőrefordulás után 10 évig a termést a konzervgyárnak adják el.

Javítani kell nagyüzemekben is az áru minőségét. A biztonságos értékesítés érdekében a kölcsönös anyagi érdekeltség elvén javasoljuk, hogy a termelőüzemek és kereskedelmi szervek kössenek hosszú lejáratú szerződéseket és azt tartásuk is be.

Helyesnek tartjuk azt is, hogy elsősorban a növényvédelmi és gazdasági okok miatt a nagyüzemek és a házi kertek között munkamegosztás jöjjön létre. Ez egyrészt az egyes fajok elosztását — háztájiban elsősorban a cseresznye, meggy, valamint bogycsücs gyümölcsök termesztését —, míg nagyüzemekben az őszi-, kajszibarack, szilva termesztését is jelentené.

A fajta, valamint az agrotechnika javítása mellett a gyümölcsstermesztés fejlesztésének a manipulációk korszerűsítése, a hűtőtárolóter bővítés is előfeltétele — a BARANYAMÉK-nél már ezirányban történt némi fejlődés — e vonatkozásban egy kooperációs összefogás az ágazat fejlődését jelentené.

Zöldségtermesztés

Baranya megye zöldségfélékből soha nem volt önellátó, ennek ellenére a korábbi években az ellátásban jelentősebb fennakadás nem volt. A termesztés néhány vidéken ugyan kialakult (Pécs mellett bolgár kertészetek, Gordisán, Mattyon paprika, Szalántán—Németiben sárgarépa, petrezselyem, Mohácson saláta, kelkáposzta, stb.) azonban a szomszédos megyék — elsősorban Bács megye termelői rendszeresen hozták be termékeiket a baranyai piacokra.

Pécs város növekedésével és a termelőszövetkezetek megalakulásával ezekben a kialakult körzetekben részben megszűnt a termelés, illetőleg csak a háztáji gazdaságokra korlátozódott és szétszórtan a megye egész területén elég sok gazdaság foglalkozott kisebb területen kertészkedéssel, több-kevesebb sikerrel. Később jobb adottsággal rendelkező nagyobb területen is alakultak zöldség-

get termelő gazdaságok. Azonban ezek elsősorban a nagyobb jövedelmű és gépesíthető zöldségféléket termesztették, aminek következtében egyes félésegekből túltermelés, másokból pedig aránytalanul nagy hiány mutatkozott a megyén belül.

Az évek során a munkaerő tömeges városba özönlése, a gépesítés, az ehhez szükséges fajtaösszetétel hiánya, más ágazatokban való intenzívebb beruházások létesítése (61 szakosított telep), a jövedelmezőbb kultúrák művelése miatt a nagyüzemek sorra felhagytak a zöldségtermesztéssel.

A zöldségtermesztés fejlesztése érdekében hozott kormányhatározat, illetve a megyei szakigazgatási szervek törekvései megerősítve a megyei tanács VB határozataival és találkozáva néhány gazdaság elgondolásával 1971-ben hozott némi élénkülést, de sem a terület — sem az átlagtermés növekedése nem oldotta meg friss zöldséggel való zavartalan ellátást és feszültségek jelentkeznek főleg kora tavasszal, majd június—júliusban a piacokon.

Tekintve, hogy a zöldség szabadáras termék, így árát piaci tényezők, a kereslet-kínálat viszonya határozza meg, ha tartósan keresleti piac alakul — ez spekulációt alakíthat ki — ami sokszor árfelhajtást eredményez. Ez jellemző volt sok esetben a pécsi- és komlói piacokra, ahol a növekvő igényeket a kínálat nem tudta tökéletesen kielégíteni. Ezért az áruk egy részét idegen megyéből, sokszor 2—300 km-ről is kell ideszállítani, a szállítási költségek terhével drágult a fogyasztói ár. A mi piacainknál talán csak a győri és a miskolci piac a drágább.

Nálunk a zöldségfogyasztás személyenként évi 87 kg körül alakult, ami magasabb, mint az országos átlag, és ezt az igényt lényegében a kereskedelem egészében kielégítette, az ellátásban lényegesebb zavarok nem is voltak.

A zöldségtermesztésben jelentkező problémák okait keresve:

— Első helyen kell megemlíteni a termelt zöldségfélék összetételének változását. Elsősorban a gépesíthető és behatárolt árral biztosított konzervipari nyersanyag mennyiségét (a konzervgyár 2140 vagon zöldséget dolgoz fel és ennek 50%-át Baranyából vásárolja) szerződtek le, míg a nem gépesíthető friss zöldségfélék termesztése elmaradt.

— Túlságosan elaprózódott volt a zöldségtermő gazdaságokban a terület sőt le is csökkent és a nagyüzemek a zöldségnek csupán 31%-át termelik (ezen belül az ÁG-ok 9%-ot).

— A konzervgyár körül kialakult körzeten kívül a piacokhoz legközelebb levő pécsi-, mohácsi-, sásdi járásokban — pedig öntözésre itt is lenne lehetőség — a megyei zöldség területnek csupán 11%-án termelnek.

— Baranya megyére az jellemző, hogy a szántóföldi növények termésátlagai (búza, kukorica, lucerna, stb.) az országos átlagok felett vannak, sőt az első a megyék között — ezzel szemben, a fontosabb zöldségfélék közül hagymából-paradicsomból, paprikából nem érjük el az országos ha-onkénti átlagot.

— Nincsenek kihasználva azok a lehetőségek, amelyek a korszerű zöldségtermesztés alapelemei — az öntözés, tápanyagvisszapótlás, növényvédelem és

kevés üzemünkben van felsőfokú képzettségű szakember, de a szakmunkás sem elég.

— Nem minden esetben biztonságos az értékesítés — nincs minden alkalomra megfelelően felkészülve a felvásárló kereskedelem, mint volt pl. a közelmúltban, amikor a legutóbbi évek legjobb zöldborsó termése a nagy meleg hatására hirtelen szedhetővé vált, problémák voltak a felvásárlással, az áru terítésében — pedig tudjuk mit jelent egy primőr árunál 1—2 napos késés, hasonló volt a helyzet a kelkáposztával is.

Az eddig elmondottakban a helyzetet igyekeztem vázolni rámutatva a termelésben és részben a kereskedelemben is meglévő hiányosságokra — bízva abban —, hogy a jelenlevő vezetők — tudományos szervek — intézmények képviselői — szövetkezetek társulásai megértik és segítenek ellátási gondjaink megoldásában. Nemcsak egyszerűen termelési tevékenységről van itt szó. Többről! Arról, hogy a megye mezőgazdasági üzemének, tsz-einek, állami gazdaságainak és részben szakcsoportjainak kell kielégíteniük friss zöldséggel a lakossági igényt, konzervgyári ellátást úgy, hogy termelésük jövedelmező legyen, kihasználva a természeti adottságokat és a kertészeti ágazatban vezessék be a helyenként már jelentkező foglalkoztatottsági problémákat.

Ez az összefogás, megértés már eddig is komoly sikereket hozott. A Somberek TSz, vagy a Szentlőrinci ÁG gesztorságban létesült burgonyatermesztési kooperáció megoldotta megyénk burgonya ellátását olyan fokon, hogy terméseredményünk országosan a legjobb volt és amellet még az országos ellátásba is tudtak 680 vagon burgonyát szállítani.

Ugyancsak most van kialakulóban termelőszövetkezetek, állami gazdaságok, felvásárló szervek és tsz-társulások kooperációjában egy 9 hektáros növényház és fűthető fóliatelep létesítése Pécs mellett Görcsönyben. Bár meg kell mondani, hogy éppen a felvásárló szervek passzivitása miatt az ügy csak lassan halad.

Ez a hajtató és palántanevelő komplexum egyrészt ki tudná elégíteni a termeszők palántaigényét, de ha a helyzet úgy kívánja primőrök termesztésével jelentős hatást fog gyakorolni Pécs korai zöldségfélékkel való ellátására is.

Jelentős az a fejlődés, amit a fóliás termesztésben a Kertészeti Egyetem kezdeményezésével megyénkben elértek. 1967-ben csupán 1 ha fólia felület volt Baranyában, ma pedig 37 ha alatt folyik zöldségtermesztés, bár a fűthetőség vonatkozásában tovább kell fejlődni — mivel ennek csak 11%-a fűthető.

Jelentős az az árumenység, amit zöldségfélékből és háztáji kertek saját ellátásra állítanak elő, de még nagyobb az, amit szervezett kerthasznosításban társulva adnak át a közfogyasztásnak. Az elmúlt évben 17 szakcsoportunk 463 vagon terményt adott át az ÁFÉSZ-eknek, MÉK-eknek, vagy éppen a konzervgyárnak.

Külön említést érdemel a komlói 4 hétvégi kertszakcsoportban dolgozó 1300 bányászcsalád tevékenysége, akik az elmúlt évben több mint 5 millió

forint értékű árut termeltek, ennek 80%-a a családok ellátását szolgálta, a felesleg pedig az ÁFÉSZ-ek útján került értékesítésre.

Elnézést kell kérjek a plenáris ülés résztvevőitől, hogy nyitó előadásomban kevesebbet beszéltem eredményeinkről — pedig azok is vannak — és többet gondjainkról, problémáinkról. Tettem ezt azért, mivel az 1975. évi feladatok között is, de méginkább a következő ötéves tervben, ahogyan ezt a XI. Pártkongresszus hangsúlyozta — kiemelkedő jelentősége van a lakosság zöldség-félékkel és gyümölcssel való ellátásának.

A tanácsok és azon belül a szakigazgatási szervek felelősek az ellátás szervezéséért, de felelősek természetesen a mezőgazdasági- és a gépeket gyártó ipari üzemek is, kereskedelmi szervek és mindazok, akik jelen tanácskozásunkat megjelenésükkel megtisztelték.

Ezért igyekeztem a problémáinkat tárgyilagosan felvetni, melynek megoldásához kérem az Önök segítségét is.